

Beszámoló

a „Történetek a Zirci Ablakokból” – Zirci nők című kiállításról és katalógusról

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház fontos szerepet tölt be a város kulturális életében. Állandó kiállításunkon, az Év kiállítása” díjjal kitüntetett Regulyversumon túl kulturális programokkal, időszakos kiállításokkal, helytörténeti kiadványok megjelentetésével is szolgáljuk a kultúraterjesztés ügyét. Az elmúlt években indítottuk útjára „Történetek a Zirci Ablakokból” című helytörténeti kiállítás-sorozatot. Jelen pályázatban ezen sorozat 3. fejezetének megvalósítására pályáztunk. Intézményünk helytörténeti kiállítás-sorozata elsősorban a helyi témák alapos feldolgozását, a helyi identitás megerősítését és társadalmi szempontból is releváns témák megjelenítését tűzte ki zászlajára. A helyi közösség életében erős közösségformáló jelenlétünk lehetővé teszi, hogy még több embert közelebb csalogassunk a kultúrához.

A projekt megvalósításának egyik elsősorú motivációja a helyi közösség összekovácsolása volt. Ehhez régi, közös történeteinket hívtuk segítségül. A közös múlt megismerése, korosztálytól függetlenül fontos tényezője a jelenben való identitásunk megfogalmazásának. A 21. század erősen globalizált és profitorientált korszakában nagy szükség van a kisközösségek megtartó erejére.

A „Történetek a Zirci Ablakokból” egy helytörténeti kiállítás-sorozat régi fotókkal és történetekkel. Bővítettük a kiállítás-sorozatot, melyben a nők sorsának alakulásával foglalkoztunk a korabeli Zircen. A kiállítás alapjául Cuhavölgyi Klára alapos helytörténeti kutatásai szolgáltak. Az egykori zirci nők történeteinek, szerepvállalásaik bemutatásával, nem csupán helyi történeteket és markáns nőalakokat idéztünk meg, hanem a kiállítás helytörténeti értékei mellett bemutattuk a nők szerepeinek sokféleségét és változását is a 20. században.

A tárlatot korabeli fotók, történetek és tárgyak tették átélhetővé. Intézményünk barokk, boltíves helységében, a Dubniczay-teremben került megrendezésre a kiállítás, melyhez fotók nagy méretben történő printeltetésére, tárgyak felkutatására volt szükség. A fotók személyes ismeretségek (leszármazottak) révén jutnak el hozzánk, melyeket először digitalizáltunk, majd kinyomtatattunk. A fotókhoz rövid, olvasható szövegeket is nyomtatunk. A kiállítást úgy készítettük el, hogy a szövegek olvasása nélkül is értékes és befogadható, fókuszba a vizualitást helyeztük.

Jelen pályázat megírása és zárása között a sikeresen megvalósított rendezvény és katalógus elkészítése nyújtotta örömmel egy óriási űr is tátong. Mégpedig a kiállítás alkotójának, Cuhavölgyi Klárának az elvesztése. Klára hosszú évek óta intézményünk és a helyi kulturális élet mozgatója, önzetlen segítője és mindannyiunk barátja volt. Az alkotó halála váratlan kihívások elé is állította intézményünk dolgozóit, akiknek így posztumusz kiállítást kellett készíteniük. Szem előtt kellett tartani a családdal, tehát a kutatások örököseivel szemben a kegyeleti időt is, illetve a tárlat megvalósítását is hirtelen új forgatókönyv alapján kellett végrehajtani. Közösségi összefogás segítségével sikerült képekkel és korabeli tárgyakkal kiegészíteni a barokk enteriört. A kiállítás megnyitására Antal Zsuzsannát, a TFM főosztályvezetőjét, a Bakonyi Charta Egyesület elnökét kértük fel, aki mint sikeres, független hölgy tudta értékelni és méltatni azt a kiállítást, amit egy a megjelentek által mélyen tisztelt dáma hozott létre a helyi nők korlátairól és lehetőségeiről a száz évvel ezelőtti településünkön. A kiállítást a megnyitót követő időszakban hatalmas figyelem és érdeklődés övezte, hiszen több ezer látogatója volt az ingyenesen megtekinthető alkotásnak. A tárlat szerves részét képezte a Múzeumok Éjszakája programsorozatnak is, mivel intézményünk ezévi tematikáját is a kiállítás inspirálta – a pöttyös bál. Sőt a település nagy fesztiválja, a Zircikon múzeumi programjai is igazodtak a témához.

A kiállításhoz ingyenes kiállítás ismertető megjelenését is terveztük. A kiadvány megjelenését az eredeti tervek szerint a teljesség igénye indokolta. Ám az alkotó halála után

intézményünk munkatársai sem tudták figyelmen kívül hagyni a szerző iránti tiszteletüket, így a katalógus tisztelgésünk jeleként a „Zirc története” című helytörténeti könyvsorozat soron következő köteteként állít emléket Cuhavölgyi Klára munkásságának. A helyi viszonylatban hiánypótló kutatások megjelentetése fontos küldetés, mely helyi identitásformáló erővel is bír. Szeretnénk megőrizni városunk színes múltját az utánunk következő generációk számára is.

A Történetek a zirci ablakokból című kiállítás-sorozatból létrehozott katalógus bevezetője a következőképpen hangzik:

A „Történetek a zirci ablakokból” címet kapott kiállítás-sorozat a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház munkatársainak együttes tisztelgése Zirc egykori lakói előtt. Valljuk, hogy településünk múltját azáltal tudjuk igazán megérteni, ha megismerjük elődeink életét, hétköznapjait, gondolkodását és ezzel együtt a lehetőségeiket a múlt viharáiban.

Zirc korábbi lakóinak élettörténetét senki sem ismerte jobban, mint Cuhavölgyi Klára, aki nyugalmazott könyvtárosként hosszú évek óta segítette intézményünket többek között a helytörténeti ismereteink gyarapításában is. Klára sokrétű munkájának bemutatására hívtuk életre a zirci ablakokat, melyeken keresztül szinte az otthon biztonságából tekinthetjük meg elődeink hétköznapjait, ünnepeit, küzdelmeit. Zirci családok hagyatékából gyűjtött fényképek segítségével kaphattunk bepillantást a korábbi évtizedek valóságába. A kiállítás-sorozat harmadik állomásán azonban a sok fekete-fehér fotográfia mellett egy színes kép is függött a falon, mindjárt jobbról, ahogy a régi világot megidéző terembe lépünk: Cuhavölgyi Klára szívünkben őrzött mosolyát örökölte meg. Az utolsó kiállítást legnagyobb szomorúságunkra már nem vele karöltve készíthettük el. Intézményünk munkatársai, Klára családtagjai és barátai összefogásával a „Zirci nők” című tárlatot a kéziratok mentén, az Ő tiszteletére hoztuk létre.

A Cuhavölgyi Klára által készített három kiállítást egy katalógusba foglaltuk össze, amely a Zirc története címet viselő sorozatban kapott helyet. Hiszen elődeink személyes történeteinek megismerése valós kapaszkodót nyújt az olvasónak az elmúlt évszázad eseményeinek felfedezéséhez, a publikált fényképek kézzelfoghatóvá teszik a tárgyalt korszakot.

A kiállítás-sorozat első helyszíne a 2022-ben megnyílt múzeumi kávézó volt, hiszen már az intézmény felújítása során a munkatársak tervezték, hogy kiállítások, kulturális események, irodalmi rendezvények helyszíne lesz. 2022. szeptember 24-én a Szent Mihály-napi családi nap során bemutatásra kerülő tárlatot az egykori vendéglátóhelyekről ifj. Répás Tibor nyitotta meg a kávéházi milióban. A kiállítás megidézte a pezsgő, életteli hétköznapokat és az ünnepeket is városunk múltjában. Cuhavölgyi Klára helytörténeti kutatásait olvasva izgalommal és egy kicsit irigykedve képzelhetjük el azt a világot, amiben nagyszüleink, dédszüleink éltek. A kiállítás során külön figyelmet kapott az egykori Liget cukrászda és Piedl Bandi bácsi süteményei. A rendezvény során közkinccsé tett korabeli receptek alapján a PSZC Reguly Antal Szakképző Iskola és Kollégium cukrász tanulói a szakoktatójuk vezetésével elkészítették a nosztalgikus édességeket.

A „Történetek a zirci ablakokból” kiállítás-sorozat második állomásán a régi zirci boltok ajtajai nyíltak meg a közönség előtt. A helytörténeti tárlat egy újabb állomásához érkezett, melyet a Veszprém-Balaton 2023 Európa Kulturális Fővárosa program is támogatott. Ez a kiállítás egyfajta hidat képzett a régi és a mai Zirc között, Cuhavölgyi Klára kutatómunkájának köszönhetően pedig közkinccsé vált a település mindennapi életének egy következő jelentős része. A kiállítást 2023. március 22-én dr. Stadler Jenő nyitotta meg, aki először is „Görbeországba” kalauzolta a közönséget, Mikszáth Kálmán egyik regényét megidézve egy felvidéki község, Bábászék boltnyitásának ünnepélyes pillanatait idézte fel. A szónok emlékei között elevenen élnek még az egykori zirci kereskedők, így a megnyitó során több történettel is gazdagította a közönség tudását. A második világháború bombázásainak következtében több üzlet épülete megsemmisült, a legtöbb bolt azonban az államosítások következtében szűnt meg. A régi zirci boltok közül manapság három helyen működik kereskedés:

az egyik a vasbolt, amely már 130 éve vasboltként működik, a másik egy gyorsétterem a Kossuth utcában, a harmadik helyén pedig jelenleg az apátsági sörház található.

A sorozat harmadik témája a zirci nők történetének bemutatásával foglalkozott, gazdagítva ismereteinket a település egykori mozaikjairól, amely a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásával jött létre. A kiállítást 2024. május 18-án Antal Zsuzsanna, a nemrégiben alakult Bakony Charta Egyesület elnöke nyitotta meg, aki ezt követően a tárlatot is bemutatta, amely a kisleányok, a polgári iskola történetével indult, majd bepillantást nyerhettünk többek között az egykori zirci főzőtanfolyamokba, megtekinthettük a varróműhely kincseit, és olvashattunk a régi bálokról is.

A „Történetek a zirci ablakokból” kiállítás-sorozatot Cuhavölgyi Klára emlékének ajánljuk és köszönetünket fejezzük ki a családnak a támogatásért. Ezen a helyen a szerző nevében szeretnénk köszönetet mondani a következő családoknak és személyeknek, akik visszaemlékezések, hagyatékok, fényképek kölcsönzésével hozzájárultak a kiállítások és jelen katalógus létrejöttéhez:

Köszönet a segítségért dr. Hebling Ágnesnek, Répás Józsefnek, Udvardy Tamásnak és feleségének, Aschenbrenner Rózsának, Udvardy Editnek, Amberg Lajosnak, Müller Anikónak, Békefi Arankának, Szakács Ilonának, Slajchóné Baumann Lujzának, Kőrösné Bittmann Angélnak, Lőrincz Máriának, Czuhavölgyi Mariannának, Németh Gábor könyvtárvezetőnek. Köszönet a segítségért és a fényképek közlésének lehetőségéért Lőrincz Máriának, Lőrincz Margitnak, Drkosch Anikónak, Boross Lászlónak, Szirbek Etelkának, dr. Stadler Jenőnek, Franczia Péterné Sági Erzsébetnek, dr. Hebling Ágnesnek, Túri Károlyné Rezeli Máriának (Tutti néni), és Kikl Sándorné Rezeli Katalinnak, Hoffer Ildikónak, Gajdicsné Link Gabriellának, Scherer Évának, Szemmelveisz Annának, Takács Béláné Orémusz Ilonának, a Wolf, Orémusz, Piedl, Ott családoknak. Köszönet a családi képek közlésének, és a családi dokumentumok felhasználásának lehetőségéért. Köszönet Répás Józsefnek a segítségért és a kutatási anyagai felhasználásának lehetőségéért. Köszönet a segítségért és a családi képek közlésének lehetőségéért. Franczia Péterné Sági Erzsébetnek, Kocsis Istvánné Verának, Dombi Ferencnek, Piedl Józsefnének az adatközlésért. Punk Antal és Punk Gizella visszaemlékezéseit a régi Zircről magnófelvételtől hallgathattam meg.

A katalógus bemutatására 2024 novemberében kerül sor. A múzeumi költségvetésen megrendezésre kerülő eseményen a kötetet dr. Szende László Múzeumi Főosztályvezető fogja bemutatni a nagyközönség számára.

Média megjelenés

<https://www.facebook.com/events/r%C3%A1k%C3%B3czi-t%C3%A9r-10-zirc-hungary-8420/t%C3%B6rt%C3%A9netek-a-zirci-ablakokb%C3%B3l-zirci-n%C5%91k-ki%C3%A1ll%C3%ADt%C3%A1smegnyit%C3%B3/846082850650577/>

https://www.youtube.com/watch?v=0aS8XmASv_I

<https://turizmus.zirc.hu/events/details/4066-zirci-nok>

<https://muzej.hu/en/node/27230>

<https://www.veol.hu/helyi-kultura/2024/05/tortenetek-az-ablakokbol-zirci-nok>

